

ČÍSLO
4-5
1980

ZPRAVODAJ
ÚV ČESKÉ
SPELEOLOGICKÉ
SPOLEČNOSTI

Právní

PŘINÁŠÍME UVNITŘ:

+ZE ZASEDÁNÍ ÚV ČSS+INFORMACE Z CIZINY/Mezinárodní symposium k dějinám speleologie/Setkání speleologů v NDR/Krasem jihozápadní Anglie/Ba-glyak szakadeyka/+SETKÁNÍ V ČESKÉM KRASU+JES-KYNNÍ VÝPLNĚ+INFORMACE ZE ZO ČSS/Krasoví turis-té v jeskyních pod Králickým Sněžníkem/Chodby pod statkem Spiritka v Praze 6/V.ročník memo-riálu RNDr. Rudolfa Burkhardta/+Z KRAJSKÝ VÝBO-RŮ/Výchovná činnost SmKV ČSS - měřičský kurz/+MALÝ OZNAMOVATEL/Konvalinka ožehněn/Výnos mini-sterstva kultury ČSR o odměňování některých prací (činností) konaných mimo pracov. poměr/+

ZE ZASEDÁNÍ ÚV ČSS:

18.června 1980 proběhlo v Blansku 9.zasedání ÚV ČSS, které se zabývalo hlavně přípravou I.sjezdu ČSS.

Byl schválen organizační výbor sjezdu ve složení: M.Kubeš (předseda), P.Šmikmátor a s.Zahradník (jednatelé), Ing M.Piškula (pokladník), A.Chaloupka (registrace, ubytování, informace), A.Urbánek (doprava). Ing F.Piškula, Ing M.Piškula a Dr J. Urban - styk se zahraničními hosty. Dále byla schválena redakce sborníku ve složení: R.Musil, J.Kacetlová, Dr P.Ryšavý, Z.Fárlík.

Zasedání ÚV ČSS rovněž schválilo tento program sjezdu a jeho organizační zajištění:

Místem konání je hotel Riviera (ubytování a jednání) v Jedovnicích, okr. Blansko.

27.11.80 od 16,00 hod. registrace v hotelu Riviera

28.11.80 od 9,00 hod. zahájení sjezdu a uvítání

- hostů,
- volba komisí,
- zpráva o činnosti a hospodaření ČSS za uplynulé období a plán na léta 1981-1984,
- revizní zpráva,
- 30 minut přestávka,
- projevy hostů z domova i zahraničí,
- diskuze,
- oběd od 13,00 do 14,00 hod.,
- práce komisí a současně přednáška Dr.Příbyla o Amatérské jeskyni,
- zpráva komise mandátní a volební,
- volby ústředního výboru ČSS a ústřední revizní komise ČSS,
- zpráva návrhové komise,
- schválení usnesení.

29.11.80 - exkurze do Amatérské jeskyně, případně do dalších lokalit Moravského krasu.

ÚV ČSS předběžně určil účastnický poplatek 25,- Kčs za osobu a den. Výše tohoto poplatku bude upřesněna na 10. zasedání ÚV ČSS.

Také byl schválen klíč pro volbu delegátů sjezdu. Podle Stanov ČSS se sjezdu zúčastňují jako delegáti představitelé základních organizací a v případě, že organizace sdružuje více než 30 členů, tak za každých 15 členů přísluší další delegát s hlasovacím právem. Pokud se sjezdu nemůže zúčastnit předseda některé základní organizace, zvolí si její členové za něj náhradního delegáta.

ÚV ČSS na svém 9. zasedání sestavil a schválil širší kandidátku členů nového ÚV ČSS pro rok 1981-1984 v tomto složení:

- ÚV ČSS**
- doc.Vladimír Panoš, CSc
 - doc.Jaromír Demek, DrSc
 - Dr.František Skřivánek
 - Ing.Josef Slačik
 - Jaroslav Hromas p.g.
 - Pavel Nosek p.m.
 - Stanislav Mayer p.g.
 - Jaroslav Vrátný
 - Miroslav Kubeš
 - Vojtěch Hlaváček
 - Josef Řehák
 - Václav Kuttan,
 - Reiner Horušický

- ÚRK ČSS**
- Josef Šebela
 - Ing.Zdeněk Březina
 - Dr.Bohumil Kučera
 - Václav Dobeš

Dále byla projednána zahraniční spolupráce ČSS v roce 1979 a dodatečně přiděleny tyto dotace:

- 500,- Kčs MUDr.J.Urbán (účast na Mezinárodním sympoziu k dějinám speleologie, Víden 16-23.9.79)
- 3.000,- Kčs ZO ČSS 6-09 Labyrint (speleopotápěčská expedice "Francie 79" 10.8.-9.9.79)
- 2.000,- Kčs ZO ČSS 5-02 Albeřice (expedice Grübernhorn 79, Rakousko 3.7.-26.7.79)

Současně byla schválena mezinárodní spolupráce ČSS v roce 1980. ÚV ČSS vzal na vědomí účast zástupců ČSS ve složení, jak jej nahlásily jednotlivé KV, ZO a ÚOK, na Evropské regionální speleologické konferenci 80 v Sofii a stanovil delegaci ČSS, které bude účast uhrazena, v tomto složení:

- vedoucí delegace: doc.Vl.Panoš, CSc
- členové delegace: Dr.V.Ložek, DrSc, Štětina, Dr.Horáček, Sv.Cigánek, J.Moučka, E.Maděra, J.Wagner,

náhradníci: ss.Vítek, Slačik, Chabr. Dále jsou členy delegace (hrazeno z prostředků SUPPOP): Dr.Fr.Skřivánek (zástupce vedoucího delegace), Dr.B.Kučera a J.Hromas p.g.

ÚV ČSS dále doporučil zařadit na rok 1981 do plánu kulturních styků v rámci mezinárodní spolupráce MK ČSR tyto akce:

- 1) USA, 8.mezinárodní speleologický kongres (dva zástupci ČSS s úhradou z prostředků MK ČSR a 2 zástupci za prostředky ČSS)
- 2) Itálie, (pořádá ZO ČSS 1-05 v červenci-srpnu 81 za účasti 25 osob a s úhradou prostředky ZO)
- 3) Alžír - expedice "Djurdjura" (navrhla ZO ČSS 1-07 na léto 81, 6 účastníků, kteří si hradí pouze dopravu, zbytek hradí partnerská organizace v Alžíru)
- 4) expedice "Egejské moře" (pořádá ZO ČSS 6-11 od 15.6. do 15.9.81 za účasti 20 - 25 účastníků a s úhradou z prostředků ZO)
- 5) ČSSR - (přijetí dvou speleologů ze SSSR u ZO ČSS 6-12, hradí ČSS).

Rovněž byla předběžně projednána expedice "Mexico 1982" připravovaná ZO ČSS 6-09.

Ústřední výbor ČSS se dále zabýval otázkou ústředních odborných komisí, jejich dosavadní činnosti a organizačními otázkami.

ÚOK technická - v roce 1979 nepracovala. Složení komise bylo pozmeněno a předsedou jmenován F.Šmikmátor. 10. zasedání ÚV provede definitivní doplnění komise.

ÚOK speleopotápěčská - ústřední výbor společnosti vyslovil uspokojení nad činností této komise a uložil ji zařadit do plánu na rok 1981 jako centrální akci "Kurz pro začátečníky potápěče", který se letos pro malý zájem neuskutečnil. Rovněž ÚV ČSS jmenoval zkušební komisi, která je oprávněna na závěr kurzu pro potápěče-speleology vydat na základě zkoušky absolventům oprávnění k potápění v jeskyních. ÚV ČSS rovněž souhlasí aby tato kvalifikace byla vyznačena v platných potápěčských průkazech. Zkušební komise má toto složení:

- předseda: A.Moudrý
- členové: ss. Piškula F., Piškula M., Štětina J., Trávenec F.

ÚOK pro bezpečnost, ochranu zdraví a speleoslužbu - byla schválena zpráva o činnosti komise za rok 1979 a vzato na vědomí stadium příprav bezpečnostních předpisů.

ÚOK pro dokumentaci - byl schválen "Archivní řád" i zpráva o činnosti komise za rok 1979.

ÚOK pro ochranu krasu - byla schválena zpráva za rok 1979 přednesená předsedou ÚOK Dr.Slezákem.

ÚOK pro mezinárodní spolupráci - činnost této komise od konce roku 1979 byla nevyhovující a proto se činnost komise bude řešit na 10. zasedání ÚV ČSS.

ÚOK pro výchovu - pro nepřítomnost zástupce této komise, bude projednávána až na 10. zasedání ÚV ČSS.

ÚOK vědecká - pro nepřítomnost zástupce této komise, bude projednávána až na 10. zasedání ÚV ČSS.

ÚV ČSS se dále zabýval projednáním zpráv o činnosti Středočeského a pražského KV ČSS, Západočeského KV ČSS a Severomoravského KV ČSS, které schválil. Současně důrazně upomíná 4 ZO o zaslání zpráv o činnosti.

Rovněž byl projednán a schválen předběžný návrh rozpočtu ÚV ČSS na rok 1981, který byl postoupen na MK ČSR.

Byla ustavena nová základní organizace (ZO ČSS 3-03 při dolu Ant.Uxa "Tlučná") a projednání opakované žádosti na ustavení ZO ČSS AVEN bylo odročeno na 10. zasedání ÚV ČSS.

Místo s.R.Nejezchleba, který se opakovaně nezúčastňoval práce ÚV ČSS, byl do ÚV z řad náhradníků kooptován s.Vojtěch Hlaváček a s.Nejezchleba jmenován náhradníkem ÚV ČSS.

ÚV ČSS odsouhlasil, aby účastníkům střelmistrovského kurzu byly hrazeny výdaje v celkové výši 8.000,- což představuje více než původně schválených 50% účastnických poplatků.

Všem složkám ČSS bylo uloženo vypracovat návrhy na hlavní úkol a centrální akce ČSS.

ÚV ČSS se dále ještě zabýval organizačními otázkami celé České speleologické společnosti a jejích orgánů.

INFORMACE Z CIZINY

MEZINÁRODNÍ SYMPOZIUM K DĚJINÁM SPELEOLOGIE

Ve dnech 16. až 23. září 1979 se konalo v rakouském hlavním městě Vídni mezinárodní sympozium k dějinám speleologie. Toto sympozium bylo uspořádáno u příležitosti 100. výročí založení prvního vědeckého spolku pro výzkum jeskyní v tehdejší Rakousko-Uhersku, "Verin für Höhlenkunde". Sympozium uspořádal Zemský speleologický svaz pro Vídeň a Dolní Rakousy spolu s Přírodovědeckým muzeem ve Vídni, pod čestnou záštitou Mezinárodní speleologické unie. U příležitosti konání sympozia byla také otevřena zvláštní výstava "Výzkum jeskyní v Rakousku", která zahrnovala rovněž informace o krasových oblastech v Československu.

Za Českou speleologickou společnost se sympozia zúčastnili členové ZO ČSS 6-12, Speleologický klub Brno, MUDr. Jiří Urban, RNDr. Přemysl Ryšavý, Jana Ryšavá a Otto Ondroušek.

Oficiální zahájení Mezinárodního sympozia k dějinám speleologie se konalo v pondělí 17.9.79 v přednáškovém sále Přírodovědeckého muzea ve Vídni, za účasti náměstka spolkové ministriny pro vědu a výzkum, spolkového ministra polního a lesního hospodářství, představitelů Přírodovědeckého muzea a Zemského speleologického svazu. V rámci slavnostního zahájení byli tři zasloužilí rakouští speleologové vyznamenáni a jmenováni dopisujícími členy Přírodovědeckého muzea (Edith Bednarik, Helga Hartmann a Josef Wirth). Večer téhož dne se konalo slavnostní zasedání na zahájení, slavnostní projevy přednesli Dipl. Ing. Heinrich Mrkos, předseda Zemského speleologického svazu pro Vídeň a Dolní Rakousy, Dr. Herbert W. Franke, vedoucí delegace speleologů z NSR a Dr. Fridtjof Bauer. Navazovaly slavnostní projevy jednotlivých zahraničních delegátů, mezi nimi i zpravice České speleologické společnosti, kterou přednesl MUDr. Jiří Urban.

Účastníci sympozia měli možnost prohlédnout si rozsáhlé sbírky Přírodovědeckého muzea ve Vídni, kde jsou rovněž vzácné exponáty, pocházející z území Československa. Zvláště stojí za pozornost exponáty, které se nacházejí v I. poschodí, v sále XIII., ve vitrině číslo 55 - 60. Jedná se o nálezový soubor z jeskyně Býčí skály ve střední části Moravského krasu, který byl muzeu odprodán Dr. Jindřichem Wanklem. Hlavní částí tohoto souboru je soška bronzového býka.

Ve dnech 18. až 21.9.79 vyslechli účastníci sympozia celkem 34 odborné přednášky od speleologů z 9 států. Potěšitelné je, že mezi nimi přednesli dvě přednášky i účastníci z Československa, členové České speleologické společnosti. MUDr. Jiří Urban přednesl přednášku na téma: Dr. med. Jindřich Wankel, zakladatel moravské speleologie a jeho význam pro moravskou, rakouskou a světovou speleologii. RNDr. Přemysl Ryšavý

přednesl přednášku na téma: Jubilea Moravského krasu. Přednášku doplnil částí historických diapositivů z Moravského krasu.

V rámci Mezinárodního sympozia k dějinám speleologie shlédli účastníci ve středu dne 18. září 1979 rovněž i tři filmy se speleologickou tematikou. Jeden z těchto filmů byl přivezen rovněž z Československa. Jednalo se o film "Tajemství propasti Macochy" natočený v roce 1940 a opatřený i německými titulky, který pocházel ze soukromého archivu prof. K. Absolona. Tento film předváděl Otto Ondroušek z Brna, jeden z nejstarších moravských speleologů.

Účastníci sympozia byli večer v úterý 17.9.1979 přijati úřadujícím starostou města Vídně, Dr. Leopoldem Gratzem, v Heraldickém sále vídeňské radnice.

Pro účastníky sympozia bylo připraveno celkem 5 exkurzí. Již v neděli 16.9.1979 před zahájením sympozia se konala za nádherného počasí exkurze do oblasti Ötscheru, do jeskyně Geldloch. Exkurze během sympozia byly vedeny do krasové oblasti severně od Vídně, směrem k československým hranicím, dále do Dadeny a do lázní Deutsch Altenburg. Závěrečná exkurze zavedla účastníky do jeskyně Grasslhöhle a Semriacher Lurhöhle ve Štýrsku, která je rovněž turisticky zpřístupněná.

Mezinárodního sympozia k dějinám speleologie ve Vídni se celkem zúčastnilo 73 přihlášených účastníků a 3 instituce, z toho bylo 37 účastníků ze zahraničí, celkem z 11 zemí Evropy, Asie a Afriky. Je škoda, že se sympozia nezúčastnil žádný speleolog ze Slovenska a Čech mimo čtyři brněnské speleology.

U příležitosti sympozia a 100. výročí založení prvního vědeckého speleologického spolku v Rakousku vydali pořadatelé 2 zajímavé publikace ("Höhlenforschung in Österreich" a "Geschichte der Höhlenforschung in Österreich") a rovněž uspořádali na různých místech Vídně příležitostné výstavy se speleologickou tematikou.

Pro členy České speleologické společnosti byl velmi potěšitelný fakt, že mezi vystavenými publikacemi a exponáty byly i takové, které pocházejí z Moravského krasu. Rovněž byly vystaveny publikace a statisky, nacházející se v Rakousku a mající vztah k naší československé speleologii.

Účastníci sympozia, členové České speleologické společnosti, byli na účast dobře vybaveni. Rozdali množství prospektů Moravského krasu v německé a anglické verzi, které dal k dispozici n.p. Moravský kras, stejně jako pěkné barevné publikace o okrese Blansko, které dal k dispozici v německé verzi odbor pro cestovní ruch ONV Blansko.

MUDr. Jiří Urban

SETKÁNÍ SPELEOLOGŮ V NDR

Letošní celostátní setkání speleologů v NDR se bude konat ve dnech 4. až 7. října 1980 v oblasti Saského Švýcarska a bude součástí oslav 60. výročí založení speleologické společnosti v Sasku.

J.U.

Naším druhým významným zastavením v krasové oblasti Mendip byl kaňon Cheddar Gorge. Je to nejmohutnější krasový kaňon této oblasti, ležící v jihozápadních svazích planiny. Strmé, skalnaté, téměř svislé stěny uzavírají úzké, přes 100 m hluboké údolí, svažující se k jihozápadu. Zvláště ve spodní části kaňonu lze nalézt celou řadu vývěrových jeskyní, z nichž některé dosud plní svůj účel. Jednou z nich je turisticky zpřístupněná jeskyně Gough's Cave, kterou jsme také navštívili.

Jeskyně byla otevřena výkopem v letech 1890 - 1898 a v pozdějších letech zpřístupněna veřejnosti. Při prohlubovacích pracích ve vstupní části byla nalezena r. 1903 kostra tzv. Cheddarského člověka. V letech 1927-1930 byly v jeskyni prováděny archeologické výkopy a nalezené materiály označeny jako pozdně paleolitické. V letech 1960 - 1965 prováděli v jeskyni výkopové práce členové Wessex Cave Clubu na šesti místech v oblasti zvané Boulder Chamber (Síň bludného balvanu). Protože je jeskyně mimo turistického okruhu uzavřena pro amatérské jeskyňáře, nebylo už v poslední době dosaženo žádných významných objevů.

Zpřístupněnou část jeskyně tvoří tunelová chodba asi 700 stop dlouhá, která končí dvěma krásnými domovitými prostory: Dómem Sv. Pavla a Dómem krále Šalamouna. Vlevo od vstupní části tunelové chodby leží vstup do postranní větve, tvořené Pískovou síní a Studnou koster. Obě větve se na několika místech propojují užšími chodbami. Vstup do menšího horního patra je tvořen propastí z Dómu krále Šalamouna, nad kterou jsou vytvořeny další prostory, z nichž nejvýznamnější je Síň černé kočky.

Potud tedy historické a popisné údaje. Vlastní dojem z prohlídky byl však téměř šokující. Je-li u nás řídicí tendencí při zpřístupňování jeskyně, zachovat ji v co nejpřirozenější podobě, vymýšlejí-li se například rozličné metody jak zabránit tvorbě zelených povlaků řas u světelných zdrojů, odsazujeme-li efekty barevného "šantánového" osvětlení, musím jednoznačně konstatovat, že snahy tamních správců jeskyně jsou namířeny zcela jiným směrem. Zde nelze mluvit o povlácích řas, ale doslova o kapradinové džungli, která působí dojem umělého pěstování. Krápníková výzdoba je zdevastována způsobem těžko uvěřitelným. Některé stalagmity jsou ulomeny, navrtány a do nich zavedeno barevné osvětlení.... Poté jsou umístěny na svoje původní místo. Přesto, nebo možná právě proto, patří Gough's Cave k nejnavštěvovanějším jeskyním v Anglii. V sezóně jí denně projde až několik tisíc návštěvníků.

A ještě jednu zajímavost na konec. V roce 1966 se v této jeskyni stal držitelem světového rekordu v pobytu v podzemí D. Lafferty, který zde o samotě strávil 130 dní.

Dr. David Havlíček, Speleologický klub Praha, ZO ČSS 1-06

BAGLYAK SZAKADEYKA

Ve dnech 9. až 12.6.1980 navštívili čtyři členové ZO ČSS 1-06, Speleologický klub Praha, pracovní skupiny Specialisté, maďarskou stranu Dolného vrchu (Alsó heg) v Jihošlovenském krasu. Cílem akce bylo obohatit dosavadní výsledky činnosti Speleologického klubu Praha, který provádí na československé i na maďarské straně po 15 let průzkumné práce.

Čtyři z pěti lokalit hlubších než 100 metrů (Vescembükki zsomboly - 245m, Meteor Barlang - 140m, Baglyak Szakadeyka - 130m, Almasi 113m, Oriás - 100m) leží právě na maďarské straně Dolného vrchu. Členům klubu je známa lokalizace téměř všech lokalit ležících na maďarské straně (ústí propastí a jeskyní jsou zakreslena v lokalizačních mapách vytvořených klubem v letech 1973 - 1976), stejně jako výsledky stopovacích zkoušek a novějších prolongačních prací, prováděných skupinami MKBT na Dolném vrchu.

Členové Speleologického klubu Praha poprvé sestoupili do propastí Almasi a propastovitě jeskyně Meteor Barlang v roce 1973, v roce 1974 do Vescembükki zsomboly, roku 1975 opět do Almasi, v roce 1976 znovu do Meteor Barlangu a v roce 1977 podruhé do Vescembükki a potřetí do Almasi.

Hlavním cílem letošní akce bylo seznámit se s třetí nejhlubší propastí Dolného vrchu - s propastí Baglyak Szakadeyka a provést fotodokumentaci v jeskyni Meteor Barlang, která vyniká překrásnou výzdobou.

Až do roku 1974 byla Baglyak Szakadeyka považována za 70 metrů hlubokou propast, kterých je na Dolném vrchu řada. Propast je tvořena prakticky jedinou monumentální šachtou, která je ve třicetimetrové hloubce přerušena úzkým skalním mostem, ležícím poněkud stranou od spádnice. Tento skalní most vytváří vedle hlavní šachty šachtu postranní, která se s ní však o něco hlouběji spojuje. V roce 1974 si maďarští jeskyňáři všimli skalního okna, ležícího v nejvzdálenější části postranní šachty asi 15 metrů pod skalním mostem a po jeho dosažení tak prakticky zdvojnásobili hloubku propastí.

Proniknout od skalního mostu k postrannímu oknu však není snadné. Okno leží totiž přibližně 5 metrů od místa, kudy vede lano a k jeho dosažení je třeba značného rozhoupání a několika odrazů od stěn propastí. Na tomto místě se uplatní vrhací kotva. Také manipulace s lany po dosažení okna vyžaduje zvýšenou pozornost, neboť po jejich upuštění zpět do vstupní šachty, nebeče cesta zpátky a člověk se ocitne v dokonalé pasti. Stejně dobrodružným a pro speleologa velmi přitažlivým je i návrat na skalní most. Po opuštění okna následuje nádherné vyhoupnutí do velmi prostorné hlavní propastí.

Za oknem pokračuje úzká strmá propáستka ještě asi 10 - 15 metrů v jednom místě přerušena šikmou etážkou. Poté se propáستka zužuje téměř k neprůleznosti a do strany vybíhá úzká puklina. Po jejím proplazení a obtraverzování menší slepé propáستky vystoupíme o dva metry výše a staneme v horní části rozlehlé domovité prostory s pěknou krápníkovou

výzdobou, ze které vyčníhají tři propasti. Slnujeme-li nejvzdálenější z nich, dostaneme se po překonání dvou stáží v hloubce okolo 30 metrů a jednoho užšího místa asi ve 45 metrech, na malou zablácenou plošinu v 60 metrech, z níž ohybí na dno propasti tvořené dómovitou prostorou pouhých 7 metrů.

Díky své členitosti, náročnosti sestupu i výzdobě patří Baglyak Szakadeyka k nejzajímavějším propastem Dolného vrchu.

D.H.

SETKÁNÍ V ČESKÉM KRASU

Ve dnech 30.5. až 1.6.1980 se konalo II. setkání speleologů v Českém krasu, pořádané ZO ČSS 1-06 Speleologický klub Praha, ve spolupráci se ZO ČSS 1-01 Český kras, ZO ČSS 1-02 Tetín, ZO ČSS 1-05 Geospeleos a ZO ČSS 1-07 Krasová sekce.

Z předem přihlášených 49 účastníků přijelo o sedm méně. Na organizačním zabezpečení a jako průvodci po exkurzích bylo účastno dalších 35 osob.

Znamená to, že všech přítomných bylo 77 osob. Z toho se zúčastnilo 17 speleologů z NDR, 1 z MLR a 2 z RSR. Ze Slovenska přijela tříčlenná delegace z Oblastní skupiny Slovenské speleologické společnosti Dolné Orešany. Členové České speleologické společnosti byli zastoupeni takto: z Prahy a Středočeského kraje 36 speleologů, z Liberce 5 speleologů, z Brna a Moravského krasu 9 speleologů a 4 speleologové z Ostravy.

Účast na exkurzích byla následovná:

- A) j. v lomu na Chlumu a okolí: 14 účastníků +4 průvodci
- B) Tomášková propast a okolí: 5 -"- 3 -"-
- C) Kobyla, Nov. propast, Zl. kůň: 16 -"- 3 -"-
- D) Koněpruské jeskyně, nepříístupná část: exkurze se nekonala pro neúčast členů ZO ČSS 1-04
- E) jeskyně okolí Tetína: 7 účastníků +4 průvodci
- F) propast Čeřinka: 5 -"- 1 -"-
- G) jeskyně Arnoldka: 17 -"- 2 -"-
- H) údolí Kačáku, Sv. Jan: 16 -"- 3 -"-
- X) Karlštejn a okolí: neproběhla pro nezájem účastníků setkání.

- I) lomy Amerika, Schniloušák a Úncrová propast: 5 účastníků +2 průvodci.

Součet návštěvníků na všech exkurzích byl 107 účastníků a 22 průvodců.

V den prezentace (pátek 30.5.) bylo večer uskutečněno promítání filmů a diapozitivů se speleologickou tematikou. Druhý večer patřil tradičně přátelskému posezení u ohně se zpěvem a občerstvením. Zvuky kytar umlkly až po čtvrté hodině ráno, kdy se poslední vytrvalci vydali na cestu do ubytovny v Srbsku, kde bylo zajištěno ubytování většiny účastníků. Zbytek spal v restauraci U nádraží.

V účastnickém poplatku bylo zahrnuto ubytování, občerstvení u ohně, doprava autobusem a vlakem u některých exkurzí, režie exkurzního průvodce a další výlohy spojené s organizací.

Škoda jen, že se nepodařilo uskutečnit ÚOK vědec-

kou v návaznosti na setkání kurz "Jeskynní výplně", jak bylo původně zamýšleno orgány ČSS.

Nuže, II. setkání speleologů v Českém krasu je již za námi a proto nezbyvá než se zabývat přípravou III. setkání speleologů v Českém krasu. ZO ČSS 1-06 připravuje jeho uskutečnění jako centrální akce ČSS pro rok 1981 s mezinárodní účastí ve dnech 28.5.1981 až 31.5.1981. V programu setkání budou zahrnuty tyto hlavní celky:

1. - exkurze po hlavních lokalitách Českého krasu,
2. - demonstrace nejnovější speleologické techniky, ukázky speleozáchrany,
3. - přehlídka filmů a diapozitivů se speleologickou tematikou (z různých pracovišť účastníků),
4. - exkurze po významných lokalitách z hlediska kvartérních výplní.

Registrace účastníků bude probíhat 28.5.81 od 18 hodin a vlastní program proběhne od rána 29.5. do večera 31.5.81. S ohledem na charakter mezinárodní akce bude jednacími řečmi čeština a angličtina a proto písemné materiály budou dvojazyčné. Účastnický poplatek se pravděpodobně bude pohybovat asi kolem 70 - 100,- Kčs a bude opět zahrnovat ubytování, občerstvení u ohně, exkurzního průvodce a pod. Podrobné údaje se dozvíte z příslušných cirkulářů setkání.

Vladimír Vojtíš, Speleologický klub Praha, ZO ČSS 1-06

JESKYNNÍ VÝPLNĚ

Členové základních organizací České speleologické společnosti z Plzně, Prahy, Brna a Ostravy se v červnu (19.6.-22.6.80) sjeli do Srbska u Berouna, aby vyslechli 2 přednášky a na 3 exkurzích po chráněné krajinné oblasti Český kras v centru Barrandienu získali základní vědomosti o kvartérních sedimentech v krasových terénech a jejich významu pro stratigrafii čtvrtohor i pro úvahy o stáří jednotlivých krasových dutin.

Organizátory akce byli RNDr. V. Ložek, Dr. Sc., RNDr. I. Horáček a RNDr. P. Bosák z ÚOK vědecké.

První exkurze vedla kolem chráněného geologického výtvaru "Budňanská skála" (hranice mezi silurem a devonem) na naleziště Karlštejn - Altán, kde v nadloží štěrku staré říční terasy v údolí dnešní Berounky se zachoval profil sprašemi, fosilními půdami a svahovými sutěmi pleistocenního stáří. Jeskyněři byli upozorněni na vztah úrovní starších říčních teras a horizontálních jeskynních dutin vzhledem k návaznosti ponorných vodních toků v krasu na říční síť, zatím co otázky stáří vertikálních dutin jsou komplikovanější, neboť tyto se mohou tvořit i pod úrovní místní erozivní báze.

Hlavním předmětem výkladu byl však i na další lokalitě v jeskyni Propadlá v Petzoldově lomu vztah mezi sedimentací "pod širým nebem" a sedimentací pod převisy a v dutinách, tedy tzv. boční (laterální) změny stejně starých uloženin. Byly podány charakteristiky různých čtvrtohorních uloženin, včetně nástinu klimatu, za kterého vznikaly a také byli posluchači

upozornění na stratigraficky důležité zkameněliny v těchto vrstvách, případně nálezy stop pravěkého osídlení.

Následovala praktická ukázka plavení vzorku sedimentů s fosiliemi a pak výstup na Chlum u Srbska. Zde byly sondou odkryty v krasové dutině vycházející na povrch staropleistocenní terasové a sprašové sedimenty, které zřejmě přecházejí do jeskynních sedimentů blízkých "slují".

Další den vedla trasa 3. exkurze přes travertinové vodopády v Císařské rokli do lomu na Kobyle, kde byl lámáním odkryt "na den" očkavský přesmyk vrstev silurských přes mladší devonské, ve kterých je několik jeskynních dutin (Chlupáčova slůj aj.) s výplní pleistocenního stáří, zatím co vlastní dutiny jsou na základě nálezu tzv. koněpruských růží (v krystalických agregátech kalcitu je přítomen opál) pokládány VI. Lysenkem za miocenní, či starší.

Trasa pokračovala kolem profilu odkrytého sondou vyhloubenou pod skalním výklenkem na Kobyle-západ do Červeného lomu na Kobyle, kde P. Bosák a I. Horáček objevili v krasových dutinách říční (fluviální) uloženiny s pozůstatky zvířeny, podle kterých bylo vlastně možno jejich stáří a tím i stáří těchto krasových dutin určit. Následující výstup na návrší Zlatého Koně byl spojen s návštěvou známých jeskyní a Nové propasti ve stěně Císařského lomu. Přítomní si prohlédli jednak kaolinické zvětraliny křídového stáří, které se svislou dutinou dostaly do jeskyní, jednak sondu s jeskynními uloženinami středně pleistocenního stáří, obsahujícími mj. i kosterní pozůstatky medvěda jeskynního.

Na zpáteční cestě přes Tetín do Srbska čekala všechny poslední zastávka u vchodu do jeskyně Martina v Kodském polesí. Tu je na odkopaném profilu názorně vidět přechod ze svahových do jeskynních sedimentů (holocenního stáří), ve kterých bylo odborníky zjištěno 11 vrstev a 7 kultur.

Vycházka údolím Kačáku, kolem jeskyně Nad Kačákem, kde pracuje skupina VI. Vojíře, až do Sv. Jana p. Skalou, s krasovým pramenem a mocnými travertinovými uloženinami se pro špatné počasí neuskutečnila a místo ní odborníci zopakovali přítomným speleologům způsoby dokumentace profilů kvarténními sedimenty postupně od ústí do nitra jeskyně, důležitost zachování kontrolních profilů a odběru orientačních vzorků ohledně zjištění přítomnosti fosilií.

Všem zájemcům byla doporučena kniha Dr. Vojena Ložka DrSc - Vývoj přírody ve čtvrtohorách (Academia, 1973).

A Dr. I. Horáček sdělil svoji adresu (Praha 4 - Michle, Michelská 1182, tel. 42 95 23 4), na které je možno hlásit důležité nálezy a zasílat na ni vyseparované vzorky kvarténní fauny k určení.

Ondřej Černý
ZO ČSS 1-06

(poz. redakce: V současné době je v tisku příloha STALAGMITU č. 3 "Jeskynní výplně" od Dr. V. Ložka DrSc a Dr. I. Horáčka. Publikace se zabývá uvedenou tematikou a stane se základní pomůckou každého speleologa.)

INFORMACE ZE ZO ČSS

KRASOVÍ TURISTÉ V JESKYNI POD KRÁLICKÝM SNĚŽNÍKEM

Z pověření ÚV ČSTV - komise krasové turistiky, pod záštitou odboru turistiky ZO ČSTV Sokol Bohutín a ZO ČSS 7-06 Králický Sněžník se uskutečnil ve dnech 7. a 8. června 1980 sraz krasových turistů v údolí horní Moravy pod Králickým Sněžníkem. Více než 60 účastníků se ve dvou dnech seznámilo s krasovými jevy této oblasti a jejím širším okolím. V prvním dnu srazu, v sobotu 7. června 1980, se uskutečnila komplexní geograficko-geologická exkurze po trase: Velká Morava, pramen Lanovka, Mramorový lom, Starý lom, Pacitova jeskyně, ponory potoka Poniklece, Tvarožné díry, vodopád pod chatou Strašidla, pramen Jeskyně, Velká Morava. Někteří účastníci vystoupili na vrchol Králického Sněžníku, někteří navštívili tzv. "mokrou" část jeskyně Tvarožné díry, kde ve 4°C "teplé" vodě dosáhl v úseku jeskyně dlouhém 105 metrů přítokového sifonu a překonal tzv. Gilotinu, sifon oddělující obě části jeskyně protékané aktivním podzemním tokem.

Večer vyslechli účastníci srazu přednášku doplněnou diapozitivy o krasových jevech v obvodu působnosti ZO ČSS 7-06 Králický Sněžník.

Ráno přivítalo účastníky teplým, slunečným počasím, což vynahradilo chlad vanoucí ze sněhových návějí, vyplňujících vchod do jeskyně Propásky a vstupní propast do jeskyně ve Starém lomu. Do té vedla první část nedělní exkurze. Po prohlídce jeskyně ve Starém lomu přešli účastníci k Tvarožným děrám a ti, kteří ještě nenavštívili vodní část jeskyně, absolvovali toto "ochlazení" v chladné vodě podzemního potoka.

Nezbývá, než účastníkům poděkovat za zájem, který projevili o poznání málo známé krasové oblasti a pozvat všechny příznivce krasové turistiky na další akci v oblasti Severní Moravy - dvoudenní exkurzi v rámci srazu krasových turistů na Sovinci ve dnech 12. a 13. 9. 1981.

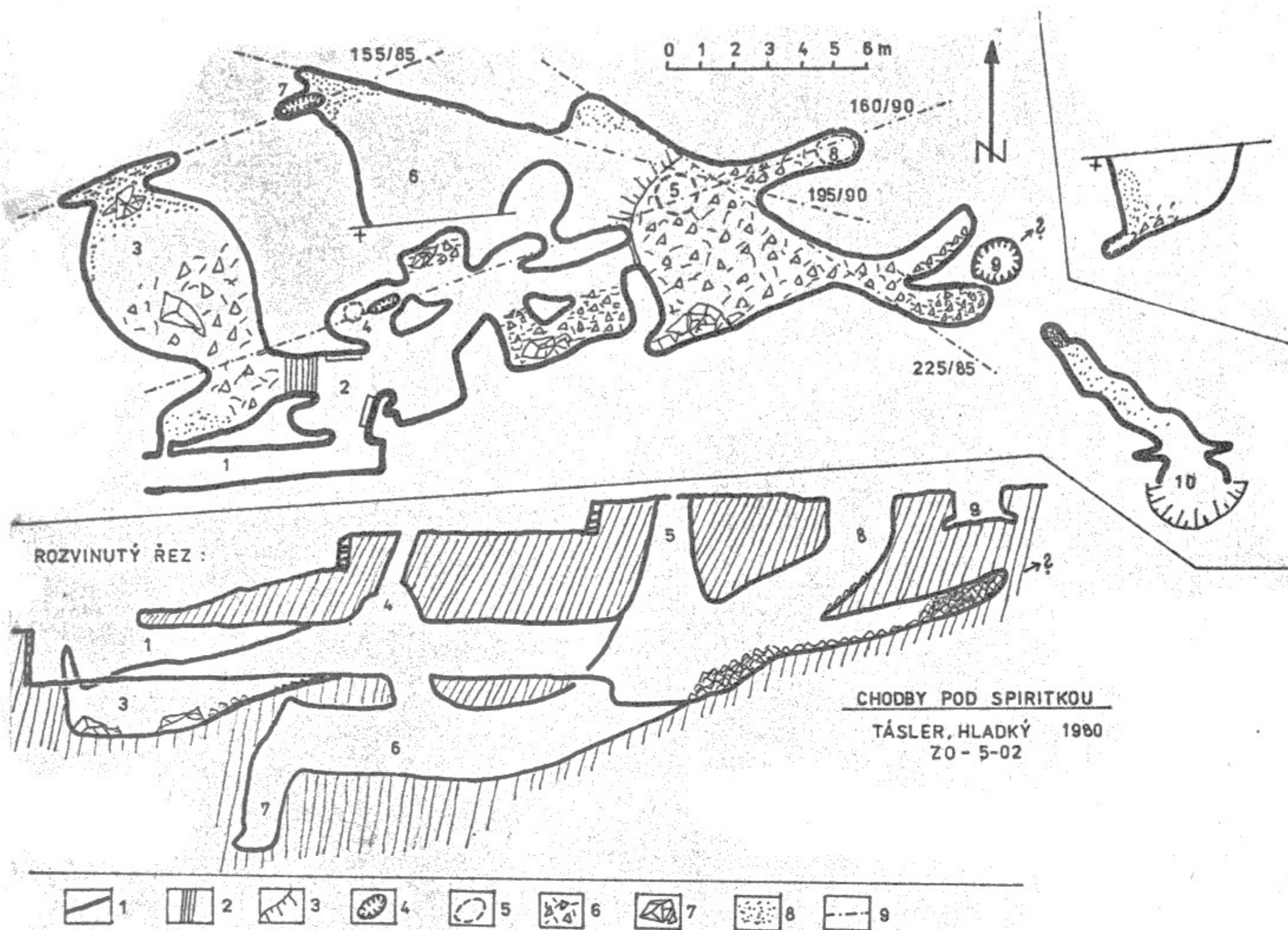
E. Maděra
dopisovatel Stalagmitu

CHODBY POD STATKEM SPIRITKA V PRAZE 6

Výraznou krajinnou dominantu při pohledu z Motolského údolí směrem k televiznímu vysílači na Strahově tvoří komplex budov bývalého statku Spiritka. Pod tímto statkem, asi 50 metrů na jihovýchod se nalézá vchod do podzemních chodeb.

Chodby jsou ručně tesány v měkkém písčitém spongilitickém slínovci (opuce) s využitím rozšířených puklin. Celková délka chodeb je okolo 45 metrů a jsou vytesány ve dvou patrech.

Vstupní chodba (v plánu č. 1) je celá vyzděná a vede na křižovatku (2), kde se chodby rozbíhají do

tří směrů. Na západ je vytesáno několik schodů a chodba se rozšíří v rozměrnou síň (3). V zadní části prostora navazuje na tektonickou poruchu 155/85, podél které došlo ke zřícení několika opukových bloků a hornina je zde značně navětralá. Z křižovatky na sever je prostora (4), ve které je upraven krb. Komín je vyveden rozšířenou puklinou na povrch. Východním směrem je chodba rozšířena do několika prostor s ponechaným skalním sloupem. Nízkým oknem chodba vyústí do nejrozsáhlejší svažité prostory. Ve stropě je vybudován vyzděný komín (5) o průměru přes 1 metr, vedoucí na povrch. Pokračování chodby východním směrem z této prostory je propadlé, což je patrné i na povrchu propadlinou hlubokou přes 1 metr (9). Na severovýchodním konci prostory došlo na tektonické poruše 160/90 k prořícení chodby a ta vyústí přes 2 metry vysokým komínem na povrch. Západním směrem se prostora svažuje a přijde do další rozměrné síně. Na jihozápadním konci síně je možno prolézt úzkým okénkem, založeným na tektonické poruše 160/90 zpět do prostory (4) s krbem. Na severozápadním konci prostory je na poruše 155/85 vytvořena úzká přírodní propáستka o hloubce přes 2 metry.

Výška chodeb i síní se pohybuje od 1,8 do 2,5 metrů. Dno je pokryto převážně rozměrnou kamennou sutí a pískem se silně zvětrávajících opuk. K silnému navětrávání a řícení dochází hlavně podél tektonických

poruch.

31 metrů na východ od vchodu do těchto podzemních prostor je další krátká a nízká tesaná chodba (10), která je v zadní části zavalena. Zřejmě byla spojena s ostatními prostory, ale spojení bylo přerušeno již zmíněným propadem (9). K jakému účelu chodby dříve sloužily, se nám nepodařilo zjistit. Ačkoliv zde byl vybudován krb, chodby zřejmě nikdy nesloužily jako obydlí, protože nikde není známka po tom, že by zde byl někdy rozděláván oheň.

Přesto, že nejde o přírodní útvar, rozhodli jsme se toto podzemní dílo zdokumentovat, protože hrozí zánik zřícením většiny prostor a jde o pěknou ukázkou využití tektonických poruch při tesání chodeb.

Vysvětlivky k plánu : 1 - obrys podzemních prostor, 2 - vytesané stupně, 3 - prudký svah, 4 - propast, 5 - komín, 6 - kamenná suť, 7 - zřícené bloky, 8 - velké akumulace písku, 9 - tektonické poruchy.

Radko Tásler
ZO ČSS 5-02

V. ROČNÍK MEMORIÁLU RNDr. RUDOLFA BURKHARDTA

Dne 17.května 1980 se konal V. ročník "Memoriálu RNDr.Rudolfa Burkhardta", dálkového pochodu Moravským krasem na 70,50,25 a 15 kilometrů.

Pořadatelé byly TJ Sokol Babice nad Svitavou a základní organizace České speleologické společnosti při ZK ROH Zetor Brno, Metra Blansko, ČKD Blansko, Adast Adamov a Speleologický klub Brno.

Promiňte, že přinášíme o této akci tak stručné sdělení, ale propagační letáček přišel do redakce v příliš krátkém předstihu před akcí a o průběhu vlastní akce nám nepřišlo nic. Věříme, že ze VI. ročníku přineseme více informací i o jeho konání budeme naše čtenáře informovat.

red.

Z KRAJSKÝCH VÝBORŮ :

Výchovná činnost SmKV ČSS - měřičský kurz

V rámci plánu výchovné činnosti SmKV ČSS se ve dnech 14. a 15.6.1980 uskutečnil pro zástupce základních organizací v Severomoravském kraji měřičský kurz.

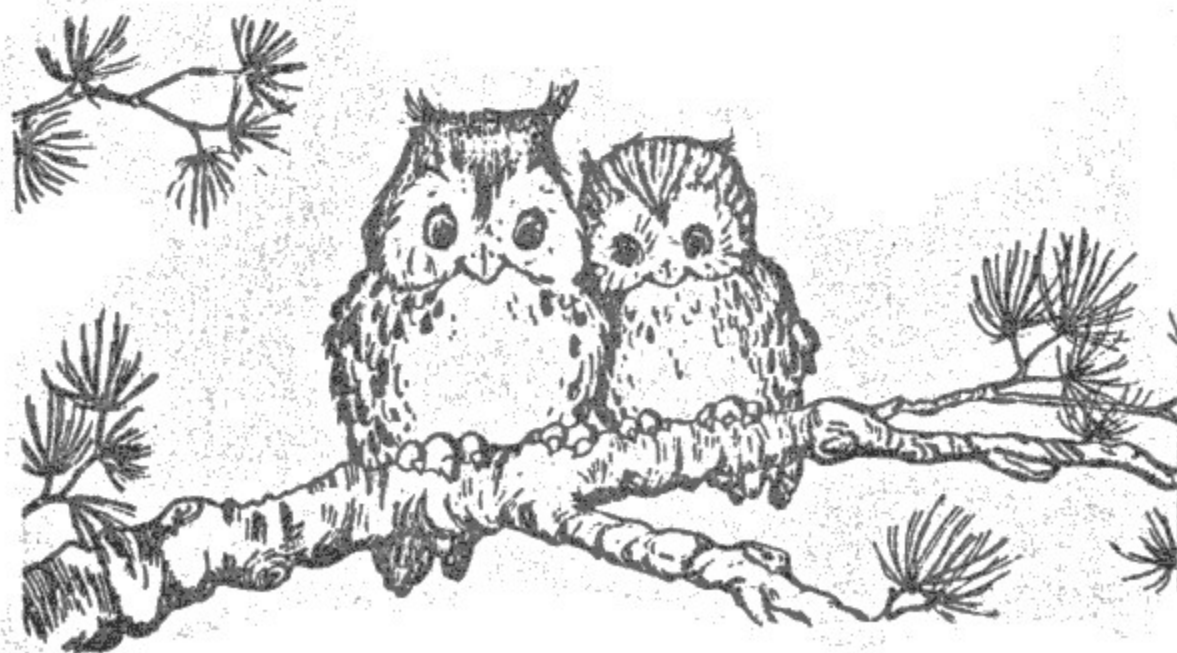
Účastníci se seznámili se základními poznatky a činnostmi k získání plánů podzemních krasových tvarů v souladu s požadavky ZMK. Součástí kurzu bylo i přátelské posezení u táboráku, promítání diapozitivů z akcí základních organizací České speleologické společnosti v Severomoravském kraji ať již doma, či ze zahraničí. Velmi ceněná byla výměna zkušeností i praktické ukázky speleologické techniky.

E.M.

MALÝ OZNAMOVATEL

Sobota 26.července 1980 je dnem vstupu do svazku manželského pro Ing Milana Konvalinku ze ZO ČSS 1-01 Český kras. Amante, nesval se !

-VR-

VÝNOS MINISTERSTVA KULTURY ČSR O ODMĚŇOVÁNÍ NEKTERÝCH PRACÍ (ČINNOSTÍ) KONANÝCH MIMO PRACOVNÍ POMĚR.

(Cj. 15 555/73-V/2 referenti Dr.M.Musil a
A. Untermüller - telefon 513 linka 408,438)

Ministerstvo kultury ČSR stanoví podle § 239 zákoníku práce, v dohodě s ministerstvem práce a sociálních věcí ČSR a českým výborem Odborového svazu pracovníků umění, kultury a společenských organizací:

§ 1

Rozsah platnosti

Tento výnos se vztahuje na tyto práce (činnosti) podle dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr v organizacích v oboru působnosti ministerstva kultury ČSR včetně organizací spravovaných národními výbory :

- a) dokumentační a bibliografickou činnost,
- b) fotografické práce,
- c) korektury, odborné a technické práce, překreslování,
- d) náborovou činnost,
- e) odbornou poradenskou činnost,
- f) písařské a jiné podobné práce, stenografické práce, práce při rozmnožování tiskovin,
- g) prodejní činnost,
- h) projektové práce a stavební dozor,
- ch) promítání filmů a diapozitivů,
- i) řemeslné a ostatní manuální práce,
- j) služby při divadelních a jiných představeních, symfonických koncertech,
- k) stání modelem (pozování při výtvarné činnosti),
- l) technické, organizační a provozní práce při kulturních pořadech a kulturně výchovných akcích.

§ 2

Sazby odměn

(1) Práce (činnosti) uvedené v § 1 se odměňují sazbami uvedenými v sazebníku odměn, který je přílohou tohoto výnosu.

(2) Pokud jsou stanoveny sazby v rozpětí nebo jen horní hranicí, vyšší konkrétní odměny v rozpětí sazby nebo až do horní hranice sazby stanoví ředitel organizace podle obtížnosti, náročnosti, kvality a podmínek práce (činnosti).

(3) V sazbách je již zahrnuta případná výkomstní odměna (§26 odst. 1 písm.b) vyhl. č.158/1970 Sb).

§ 3

Mzdové zvýhodnění za práci o sobotách a nedělích, odměny za práci přesčas, a příplatek za práci v nočních směnech.

(1) Mzdové zvýhodnění za práci v sobotu a neděli podle ustanovení vyhlášky ministerstva práce a sociálních věcí č.200/1968 Sb., o mzdovém zvýhodnění za práce o sobotách a nedělích, lze přiznat jenom pracovníkům, s nimiž byla uzavřena dohoda o pracovní činnosti a za předpokladu, že jde o práce (činnosti) odměňované výhradně hodinovou sazbou. Konkrétní vyšší mzdového zvýhodnění stanoví ředitel organizace, přičemž vychází ze stejných procent, která jsou v organizaci obvykle přiznána pracovníkům v pracovním poměru za tytéž práce (činnosti), nejvýše však do 25 % příslušných hodinových sazeb odměn uvedených u jednotlivých druhů prací (činností) v sazebníku odměn v příloze k tomuto výnosu.

(2) Za práce podle dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr nepřislouží odměny za práci přesčas ani příplatek za práci v nočních směnech.

(pokračování příště)

Otištěním výnosu MK ČSR k odměňování prací konaných mimo pracovní poměr nás vede snaha pomoci základním organizacím ČSS i členům informací závaznou a nezbytnou při jejich činnosti, aby se nedostaly do hospodářských problémů.

S T A L A G M I T

neperiodický zpravodaj ÚV ČSS

pouze pro členy ČSS a zdarma

vydává : ZO ČSS 1-06 Speleologický klub Praha

120 00 Praha 2 - Slezská 48

odpovědný redaktor : Vladimír Vojíř

redakční rada : J.Hromas p.g., E.Keslová,
V.Vojíř

náklad : 1.300 kusů

tisk : Vojenské stavby o.p. Praha